

KONKORDATO MÜHLETİNİN UZATILMASI

Yrd. Doç. Dr. Süha TANRIVER (*)

A) Konkordato Mühletinin Uzatılmasının İstenebileceği Haller

İcra ve İflâs Kanunu'nun 287. maddesinin beşinci fıkrasında, komiserin teklifi üzerine konkordato mühletinin iki ayı geçmemek kaydıyla uygun bir süre için uzatılabileceği hükme bağlanmıştır. Görüldüğü üzere, söz konusu düzenleme hangi hallerde konkordato mühletinin uzatılmasının istenebileceğini belirtmemiş; bu konunun takdirini tümüyle talepte bulunma açısından konkordato komiserine, karara bağlama açısından ise, icra tetkik merciine bırakmıştır.

Konkordato komiseri, somut olayın koşullarını, konkordato mühleti içerisinde tamamlanmış olan işler ile yapılması gerekip de henüz tamamlanamamış olan işleri dikkate alıp değerlendirip, bu değerlendirme sonucunda, borçlunun iyiniyetle konkordatoyu gerçekleştirmek için çaba sarfettiği ve uzatmanın konkordatonun kabulüne ve tasdikine imkân veren bir ortamın yaratılmasına katkıda bulunacağı kanısına varırsa, konkordato mühletinin uzatılması için tetkik merciine başvurmalı; aksi bir kaniya ulaşması halinde ise, böyle bir talepte bulunmaktan özenle kaçınmalıdır (1). Bu bağlamda, özellikle konkordato komiseri, borçlunun dürüstlükle bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunduğunu tespit etmişse veya yapmış olduğu teklifin icrasını temin ve teyit mak-

(*) A.Ü. Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

(1) Tanriver, S.: Konkordato Komiseri, Ankara 1993, s. 255.

sadıyla tetkik merciine sunduğu dilekçesinde yer alan bilgilerin gerçek olmadığını anlamış yahutta uzatmanın mutlak surette alacaklıların zararına bir durumun yaratılmasına sebebiyet vereceğini sezmişse, konkordato mühletinin uzatılması için herhangi bir talepte bulunmamalıdır (2). Konkordato komiseri, konkordato mühleti verilmesinin amaçlarını gözönünde tutarak yapacağı değerlendirmeye sonucunda, takdirini konkordato mühletinin uzatılmasının istenmesi yönünde kullanırsa, konkordato mühletinin uzatılmasına ilişkin talebinde, kendi düşüncesine göre konkordato mühletinin uzatılmasını haklı kılan sebeplerin yanısıra, verilmiş olan iki aylık konkordato mühleti içerisinde neler yapıldığını, geriye kalan işlemlerin ne merkezde bulunduğunu ve şimdiye kadar tamamlanamamalarının neden ileri geldiğini, bu işlemlerin yapıp bitirilebilmesi için ne kadarlık bir süreye ihtiyacı bulunduğunu açıkça belirtmelidir (3).

B) Konkordato Mühletinin Uzatılmasının Kimin Tarafından İstenebileceği

Kanunun son derece açık olan metninden de anlaşılacağı üzere, konkordato mühletinin uzatılmasını talep yetkisi, konkordato komiserine aittir; komiser dışında bir başka kimsenin yani borçlu ve alacaklıların icra tetkik merciinden konkordato mühletinin uzatılmasını isteme yetkileri yoktur (4). Ancak, alacaklılar ve borçlu konkordato mühletinin uzatılması talebinde bulunması için konkordato komiserine başvurabilirler; komiser bu konuda hiç bir faaliyet göstermezse şikayet yoluna müracaat suretiyle, tetkik mercii kanalıyla onu bu konuda harekete geçmeye zorlayabilirler (5).

-
- (2) **Jaeger, C.:** Das Bundesgesetz betreffend Schuldbetreibung und Konkurs, Band I, Zürich 1911, s. Art. 295. N. 6, s. 430-431; **Ansary, S. Ş.:** Konkordato (AD., 1940/3, s. 158-178), s. 164.
- (3) **Güner, A.:** Konkordato (AD., 1957, 12, s. 273-310), s. 291.
- (4) **Hotz, O.:** Der Nachlassvertrag des Schweiz. Bundesgesetzes über Schuldbetreibung und Konkurs, Zürich, 1893, s. 15; **Weber, L./Brüstlein, A.:** Das Bundesgesetz für Schuldbetreibung und Konkurs, Zürich 1892, s. 402; **Gürdoğan, B.:** İflâs Hukuku Dersleri, Ankara 1966, s. 170-171; **Reyna, Y./Buruloğlu, E.:** Konkordatoda Mehil (Birinci Türk Hukuk Kongresine Sunulan Tebliğler, Ankara 1972, s. 1-16), s. 16; **Berkin, N.:** İflâs Hukuku dersleri, 4. B. Ankara 1972, s. 536.
- (5) **Gürdoğan,** s. 170-171; **Tanrıver,** s. 254, dn. 34.

Öte yandan, tetkik mercii de, konkordato komiserinin herhangi bir başvurusu olmadan kendiliğinden konkordato mühletinin uzatılmasına karar veremez (6).

C) Konkordato Mühletinin Uzatılması Talebinin İncelenmesi ve Karara Bağlanması

Konkordato mühletinin uzatılması talebini inceleme ve karara bağlama yetkisi münhasıran icra tetkik merciine aittir. Burada sözü edilen icra tetkik merciinden maksat, borçluya konkordato mühleti verilmesini öngören kararı almış olan tetkik merciidir.

Tetkik mercii, konkordato komiserinin talebi üzerine, mutlaka konkordato mühletinin uzatılmasına karar vermek zorunda değildir (7); o borçluya konkordato mühleti verilebilmesi için kanunun varlığını aradığı şartların hâlen geçerliliğini koruduğu ve

(6) **Hotz**, s. 25; **Weber/Brüstlein**, s. 402. İsviçre hukukunda, normal konkordato mühleti, Türk Hukukundakinden farklı olarak dört aydır. İsviçre doktrininde ve mahkemeler uygulamasında, konkordato komiserinin tamamlaması gereken işlerin fevkâlade geniş bir kapsama sahip olması nedeniyle, dört aylık konkordato mühletinin, bu işlerin yapıp bitirilmesi için yetmeyeceğinin anlaşılması halinde, konkordato makamının, borçluya uzatma süresini de dahil ederek azami süre olan altı ayı kapsar şekilde, konkordato mühleti verebileceği kabul edilmektedir (**Coradi**, A.: Der Sachwalter im gerichtlichen Nachlassverfahren nach Art 293 ff. SchKG, Diss., Zürich 1973, s. 16 dn. 27). Kanunda, borçluya, öngörülen şartların yerine getirilmesi halinde, tetkik mercince iki aylık bir konkordato mühleti verileceği; bu sürenin, somut olayın taşıdığı özellikler nedeniyle konkordato ile ilgili işlerin yapıp bitirilmesi için yetmemesi halinde de, konkordato komiserinin talebi ile, aynı mercice iki ay daha uzatılabileceği hükme bağlanmıştır. Bu durum karşısında, komiserin uzatma talebi olmaksızın, tetkik mercinin iki aylık uzatma süresini de dahil ederek, başlangıçta borçluya dört aylık bir konkordato mühleti vermesi kanuna uygun düşmez. Zira, mercii böylelikle komiseri de vre dışı bırakmış ve yetkisini kullanamaz bir hale getirmiş olur. Ayrıca, komiserin konkordato ile ilgili olarak yapacağı işlerin yoğunluğu gözetilerek başlangıçta uzatma süresininde dahil edilmesi suretiyle azami konkordato mühletinin verilmesi, komiserin görevlerini savsaklamasına ve tembelliğe sevk edilmesine de neden olabilir. Öte yandan, işin başında uzatmayı kapsar şekilde mühlet verilmesine de gerek yoktur. Komiser, konkordato mühleti içerisinde yapıp bitirilmesi gereken işlerin fevkâlade bir boyut kazandığını, bunları iki aylık süre içinde tamamlayamayacağını hissettiği anda konkordato mühletinin bitiminden önce, zaten tetkik merciinden uzatma talebinde bulunacaktır.

(7) **Tanriver**, s. 254.

konkordatonun kabulünün ve tasdikinin kuvvetle muhtemel bulunduğu kanısına varır ise, konkordato mühletinin uzatılmasına karar vermeli; aksi bir kaniya ulaşması halinde de, konkordato komiserinin konkordato mühletinin uzatılmasına ilişkin talebini reddetmelidir (8).

Öte yandan, tetkik mercinin, her halükârda talep edilmiş olsa bile, konkordato mühletinin, azamî uzatım süresi olan iki ay için, uzatılmasına karar vermek zorunluluğu da bulunmamaktadır. Bir başka ifade ile, tetkik mercii, konkordatonun bulunduğu aşamayı ve daha yapılması gereken işleri gözönüne alarak, mühletin iki aydan daha kısa bir süre için, örneğin, yalnızca bir aylık dönem için uzatılmasına karar verebilir (9). İki aydan daha kısa süreli bir uzatma yapılması halinde, arta kalan süreyi iki aya tamamlayacak şekilde yeniden tetkik mercii tarafından bir mühlet uzatımı yapılamaz; uzatma talebinde de bulunulamaz. Zira, tetkik mercii, ancak bir defaya özgü olmak üzere, konkordato mühletinin uzatılmasına karar verebilir (10). Bu nedenle, gerek konkordato mühletinin uzatılması talebinde bulunulurken gerek konkordato mühletinin uzatılması kararı verilirken, kanunun öngördüğü üst sınır dahilinde kalmak kaydıyla, uzatmanın ne kadarlık bir zaman dilimini kapsayacağını tayininde, son derece hassas davranılmasında yarar vardır.

İcra tetkik mercii, konkordato komiserinin talebi üzerine, konkordato mühletinin uzatılmasına karar vermişse, mühletin uzatılmasını öngören karara karşı, ilân tarihinden itibaren yedi gün içerisinde itiraz edilmesi mümkündür. İtiraz, mühleti durdurmaz; ancak konkordato mühletinin uzatılmasını öngören tetkik mercii kararı temyiz edilemez (İİK. m. 288, III). Öngörülen uzatma süresince, özellikle konkordato mühletinin en önemli sonuçlarından biri olan borçluya karşı takip yasağı, devam eder.

(8) **Tanriver**, s. 254; **Ansay**, s. 164; **Berkin, N.**: İflâs Hukukunda Konkordato, İstanbul 1948, s. 59; **Arar, K.**: İcra ve İflâs Hukuku Hükümleri, C. II, İflâs, Ankara 1945, s. 227. **Kuru, B.**: İflâs ve Konkordato Hukuku, 2. B., (Tıpkıbasım), İstanbul 1988, s. 418; **Gürdoğan**, s. 171; **Jaeger**, Art. 295 N. 6, s. 430.

(9) **Berkin**, Konkordato, s. 59; **Kuru**, s. 418 dn. 32.

(10) **Gürdoğan**, s. 178; **Kuru**, s. 418 dn. 32; **Öğütçü, A.T./Citoğlu, A.**: Uygulamalı İcra ve İflâs Kanunu, C. II, Ankara 1977, s. 1164; **Altay, S.**: teorik ve Pratik Konkordato Hukuku, İstanbul 1993, s. 168.

Konkordato mühletinin uzatılmasına ilişkin kararında, borçlu-ya konkordato mühleti verilmesini öngören karar gibi, verildiği tarihten itibaren beşgn içinde masraflarının yatırılması suretiyle uygulamaya koydurtulması ve bu bağlamda tirajı en yüksek beş gazeteden biri ile iln ettirilerek ilgili yerlere bildirilmesinin sağlanması zorunludur (11); aksi halde konkordato mühletinin uzatımını öngören icra tetkik mercii kararı, kendiliğinden ortadan kalkar.

(11) *Kuru*, s. 440 dn. 119; *Altay*, s. 168.